Route 3,7 km

Ontdek vleermuizen
met duinwachter Boris

dunea
DUIN & WATER

Duinwachter Boris

Superleuk dat je meer wilt ontdekken over vleermuizen. Ik ben duinwachter Boris en ik werk sinds 2015 bij Dunea. Ik geniet van iedere dag. Hoe kan het ook anders, met Meijendel als kantoor! Tijdens mijn avonddiensten kreeg ik steeds meer aandacht voor een klein, in het donker rondvliegend dier. Inderdaad ja, de vleermuis. Ik kom ze vaak tegen als ik 's avonds met collega's door de duinen loop. Ga je met mij mee om te ontdekken hoe vleermuizen in Meijendel leven? Trek dan je wandelschoenen aan en wees (vleer)muisstil!

Je start bij De Tapuit, het bezoekerscentrum van Dunea. Loop richting de Duincampus. Steek het ruiterpad over en ga naar links. Ga na 20 meter naar rechts, de Duincampus in. Je komt langs het Erwtenland, dit is een geliefde jachtlocatie van vleermuizen in de schemering. Loop door richting de uitgang van de Duincampus en steek het fietspad over. Ga door het klaphekje. Let op, je betreedt het gebied waar grote grazers lopen.

1 Laten we beginnen bij het begin. Wat is een vleermuis eigenlijk? Vleermuizen zijn heel bijzonder, het zijn de enige zoogdieren die echt goed kunnen vliegen. In Nederland leven meer dan 20 verschillende soorten. Ze hebben grote oren in vergelijking met hun lichaam. En ze slapen overdag. Maar waar verstoppen ze zich dan? De ene soort hangt vrij aan een muur, terwijl andere soorten liever wegkruipen.
Vleermuizen houden een winterslaap. De meeste soorten overwinteren in grote groepen in een holle boom, een grot of gebouw. Of zoals bij ons in een bunker uit de Tweede Wereldoorlog. De slapende vleermuizen kruipen dicht tegen elkaar aan om zich warm te houden.

Vervolg je weg en waar het pad ophoudt bij een splitsing, zie je rechts twee gele paaltjes. Volg die weg. In de verte zie je een derde gele paal. Een meter of 15 vóór die paal gaat een weg naar links, volg die weg.

2 Wij mensen hebben een onaangenaam souvenirtje van de vleermuizen gekregen. Bedwantsen! Die bestaan al duizenden jaren. Eerst zaten ze graag op vleermuizen. Maar in de tijd dat mensen nog samen met vleermuizen in grotten woonden, heeft de vleermuiswants de overstap gemaakt naar mensen als gastheer. De bedwants is een aparte soort geworden. Ze kruipen weg in kieren en komen 's nachts tevoorschijn om bloed te drinken bij hun gastheer. Ieehh!!

Loop dit pad uit totdat je bij een brede splitsing komt. Ga bij de splitsing naar rechts.

3 Hoe lang kun jij je adem inhouden? Een uur lukt je vast niet! Een vleermuis in winterslaap kan dit wel. Als het 0 tot 10 graden is en de vleermuis een winterslaap houdt, hoeft hij maar één keer per uur adem te halen. Voor de vleermuis is het heel belangrijk dat hij ongestoord kan slapen tijdens de winterslaap. Bij verstoring komt de vleermuis uit zijn diepe slaap. Het kost dan weer heel veel energie om opnieuw in slaap te vallen. Even bijeten voor wat extra energie kan in deze periode ook niet, er zijn 's winters namelijk nauwelijks insecten. Daarom is het heel belangrijk dat vleermuizen met rust gelaten worden op hun overwinteringsplaatsen.

Als je naar rechts bent gegaan, loop je de Meijerberg op. Boven heb je een schitterend uitzichtpunt over de duinplassen waar Dunea drinkwater maakt. 's Avonds heb je grote kans dat je hier vleermuizen over het water ziet scheren op zoek naar eten.

4 De vleermuizen die in Nederland leven, zijn allemaal insecteneters. Een vleermuis gaat elke nacht op jacht. Dan eet hij wel tot één derde van zijn lichaamsgewicht aan insecten. Eén vleermuis vangt per nacht ongeveer 300 muggen, motjes of kevertjes. Stel je voor, hoeveel dat zou zijn als jij één derde van jouw lichaamsgewicht zou eten per dag. Hoeveel kilo zou je dan wel niet moeten eten?

Verschillende soorten vleermuizen zijn over het algemeen geen voedselconcurrenten van elkaar. De natuur zit slim in elkaar, en elke vleermuis heeft zijn lievelingsgerecht. Een watervleermuis grijpt zijn prooi bijvoorbeeld vlak boven het water. Andere soorten jagen hoog boven het water, in het bos of boven een weiland.

Loop dezelfde weg terug naar beneden, maar loop nu rechtdoor naar de splitsing waar je een eik ziet staan met een afgezaagde eik ertegenaan.

5 Een vleermuis heeft bijna geen vijanden. Het gebeurt wel dat een uil een zieke vleermuis uit de lucht pakt, maar gezonde vleermuizen zijn te snel om gepakt te worden. Ook komt het soms voor dat een boommarter een overwinterende vleermuizenkolonie vindt. Dan kan hij die snelle snack niet aan zich voorbij laten gaan.

Ga naar rechts en loop het kronkelpad uit totdat je bij een groot mierennest komt aan je rechterhand. Ga vervolgens links omhoog en loop over het veerooster. Steek het fietspad over. Loop door het bos, tot je aan je linkerhand een geel bordje ziet met "villa Zeedennen". Neem rustig de tijd om de informatie over de geschiedenis van de villa te lezen. Ga dan naar links. Volg dit pad totdat je weer bij een fietspad komt. Dit fietspad heet de Heksenweg. Er bestaat een oude legende uit Meijendel over deze weg. Ze zeggen dat er bij volle maan om 00:00 uur 's nachts een oud, kromgebogen vrouwtje samen met heel veel vleermuizen tevoorschijn komt. Brrrrr...

6 Vleermuizen gebruiken geluid om hun weg te vinden in de donkere nacht. Dit heet echolocatie, ook wel sonar genoemd. De vleermuis maakt een hoog geluid dat weerkaatst op de omgeving en op insecten. Deze echo vangt de vleermuis op en daardoor kan hij de weg vinden. Vleermuizen vliegen het liefst zo dicht mogelijklangs iets waar hun echo tegen weerkaatst, zoals rijen bomen, gebouwen of begroeide slootkanten. In Meijendel vliegen ze graag door de sprangen, de drooggelegde kanalen voor de waterwinning.

Sommige soorten maken een ultrasoon geluid met hun mond, anderen met hun neus. Het voordeel van geluid maken met je neus, is dat je tegelijkertijd kunt eten en niet verdwaalt tijdens de maaltijd. Voor soorten die geluid maken met hun mond, is dit lastiger. Die zijn even 'blind' terwijl ze hun prooi in de lucht verorberen.

Ga op de Heksenweg naar links en blijf op dit pad tot je bij de parkeerplaats komt. Ga bij de parkeerplaats naar rechts. De oude bomen rondom de parkeerplaats zijn ideale rustverblijven voor vleermuizen. Als je de parkeerplaats oversteekt zie je een klein huisje staan. Dit is het Wachtje, hier kunnen de duinwachters hun boterham eten en een bakje koffie drinken. En niet verder vertellen hoor, maar de wat oudere duinwachters doen hier nog wel eens een middagdutje! Sluip maar naar het raam en kijk of je een oudere duinwachter wakker kunt laten schrikken.

7 Ook vleermuizen dutten veel. Ze brengen de dag ondersteboven door. Lekker slapen op een donkere plek, zoals een bunker of in een gat in een boom. Maar hoe moet dat nou, als een vleermuis naar de wc moet? Poept hij zichzelf dan niet onder? Het antwoord is simpel. Hij poept namelijk niet als hij ondersteboven hangt. Dat doet hij vliegend tijdens zijn nachtelijke uitstapjes. Best slim toch?

Links tegenover het Wachtje ligt een verhard voetpad. Loop dit voetpad uit en je komt bij de eindbestemming: De Tapuit, bezoekerscentrum Dunea.

8 Wil je meer ontdekken over Meijendel? Neem dan een kijkje in De Tapuit, bezoekerscentrum Dunea, of ga mee op excursie. Kijk op www.dunea.nl/duinen voor al onze activiteiten.

Contact

De Tapuit, bezoekerscentrum Dunea
Meijendelseweg 40
Wassenaar
T 088 - 347 48 49
E bezoekerscentrum@dunea.nl
I www.dunea.nl/bezoekerscentrum

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag van 10:00 tot 16:00 uur
Zaterdag en zondag van van 10:00 tot 17:00 uur

Illustraties: Adrie Kloos | Ontwerp: T2 Design en Communicatie

Volg ons ook op Twitter of Facebook

@detapuit
@Duinw8erBoris
De Tapuit
@boswachter_boris

Nationaal Park **Hollandse Duinen**